

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-633/2231

Ankara

16/5/2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 2 /5 /2003 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan Gaz Bağlantısının Gerçekleştirilmesi ve Türkiye Cumhuriyetinden Yunanistan Cumhuriyetine Doğal Gaz Arzına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

Tarih	23.5.2003- 1/604
Esas Konu	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Tarih	Dışişleri
K. Md.7	K.D. Tek. 18.
BAŞKAN	

GEREKÇE

"Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan Gaz Bağlantısının Gerçekleştirilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nden Yunanistan Cumhuriyeti'ne Doğalgaz Arzına İlişkin Anlaşma" 23 Şubat 2003 tarihinde Selanik'te imzalanmıştır.

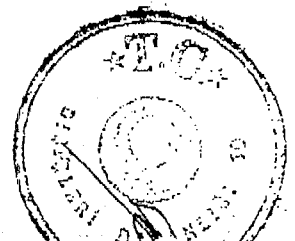
Sözkonusu anlaşma, Avrupa Birliği Komisyonu Güney Avrupa Gaz Ringi Projesi ve ülkemizin doğalgazda Avrupa'ya açılım stratejisi kapsamında yürütülen çalışmalar için büyük önem arzeden Türkiye-Yunanistan Doğalgaz Boru Hattı Projesi'nin (Interconnector Turkey-Greece) gerçekleştirilmesi amacıyla imzalanmıştır.

Bu anlaşmanın imzalanmasıyla, Doğu-Batı Enerji Koridorunun gerçekleştirilmesine yönelik çok önemli bir adım daha atılmış bulunmaktadır. Enerji sektöründeki sözkonusu işbirliğinin, iki ülke arasındaki ticari, ekonomik ve siyasi ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Stratejik önemi haiz bu proje ile ilk etapta Yunanistan'ın doğalgaz talebinin bir kısmının Türkiye üzerinden karşılanması, ileriki yıllarda ise Güney Doğu ve Orta Avrupa Ülkelerine Türkiye ve Yunanistan üzerinden doğalgaz sevkiyatı yapılması hedeflenmektedir. Enerji güvenliği ve kaynak çeşitlendirmesi stratejisi nedeniyle anılan proje AB Komisyonu'nca da desteklenmektedir. Bu kapsamda, sözkonusu projenin Mühendislik ve Çevresel Etki Değerlendirme Çalışmaları için kullanılmak üzere AB TEN (Trans-Avrupa Ağları) Fonu tarafından yarısı hibe olmak üzere iki ülkeye toplam 9.580.000 Euro finansal destek sağlanmış bulunmaktadır.

Anlaşmada, Türkiye üzerinden sevk edilecek gazın ticari, ekonomik ve idari koşullarının BOTAŞ (Satıcı) ile DEPA (Alıcı) arasında imzalanması öngörülen Doğalgaz Alım Satım Anlaşmasında belirlenmesi kararlaştırılmakta ve Doğalgaz Alım Satım Anlaşması kapsamında, Yunanistan'a satışı öngörülen gaz miktarının, anılan kuruluşların anlaşmasıyla artırılacağı öngörülmektedir.

Sözkonusu projenin gerçekleştirilmesiyle, Hazar, Kafkaslar ve Ortadoğu ülkelerinde üretilen/üretilecek doğalgazın Türkiye üzerinden geçerek Yunanistan'a ve bilahare Avrupa pazarına satışı mümkün olabilecektir. Böylelikle, doğusunda yer alan zengin enerji kaynakları ile batısında yer alan tüketici pazarlar arasında bir köprü vazifesi gören ülkemizin enerji terminali olma yönündeki konumu güçlendirilmiş olacaktır.

T/ 464

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE YUNANİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA
TÜRKİYE-YUNANİSTAN GAZ BAĞLANTISININ GERÇEKLEŞTİRİLMESİ VE TÜRKİYE
CUMHURİYETİNDEN YUNANİSTAN CUMHURİYETİNE DOĞAL GAZ ARZINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

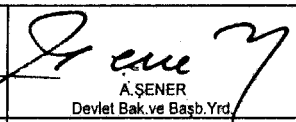
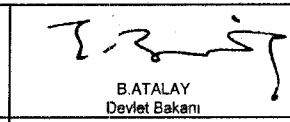
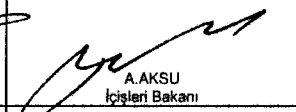
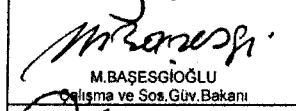
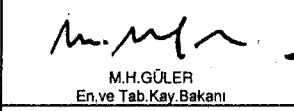
Madde 1- 23 Şubat 2003 tarihinde Selanik'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan Gaz Bağlantısının Gerçekleştirilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nden Yunanistan Cumhuriyeti'ne Doğal Gaz Arzına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 Ç. ÇİÇEK Adalet Bakanı
 M. V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKİTAN Maliye Bakanı	 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı
 Z. ERBEZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Saglık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köylükleri Bakanı
 M. BAŞESGİOĞLU Çalışma ve Sos. Gv. Bakanı	 A. COŞKUN Sarıy ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı	 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı
 O. PEPE Orman Bakanı	 K. TÜZMEN Çevre Bakanı		

Dosya No.

101-633

570

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE YUNANİSTAN CUMHURİYETİ
ARASINDA TÜRKİYE - YUNANİSTAN GAZ BAĞLANTISININ
GERÇEKLEŞTİRİLMESİ VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDEN
YUNANİSTAN CUMHURİYETİ'NE DOĞAL GAZ ARZINA İLİŞKİN
ANLAŞMA**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti (Bundan böyle münferiden bahşedildiğinde "Taraflar", müştereken bahsedildiğinde "Taraflar" olarak anılacak olan) işbu Anlaşma ile;

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti arasında enerji sektöründe işbirliğinin gelişmesinin iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin daha da güçlendirilmesini sağlayacağını kabul ederek,

Liberalleştirilen Avrupa gaz piyasasındaki yerlerini güçlendirmek ve Avrupa gaz piyasasındaki gaz temin kaynaklarının çeşitlendirilmesine katkıda bulunmak amacıyla iki yönlü işbirliğinin geliştirilip genişletilmesi isteklerini teyit ederek,

Amaçlarının Türkiye Cumhuriyeti ve Yunanistan Cumhuriyeti arasında çift yönlü bir boru hattı inşa ederek, Tarafların doğal gaz şebekelerinin birbirlerine bağlantısını gerçekleştirmek olduğunu teyit ederler. Türkiye-Yunanistan Bağlantı Projesi (Bundan böyle "Proje" olarak anılacaktır) Avrupa Birliği'nin Güney Avrupa Gaz Ringi Projesi'nin ilk ve en önemli aşamasını teşkil edecektir.

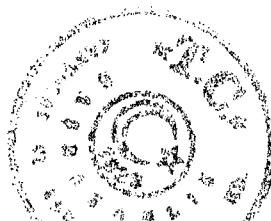
Proje'nin, her iki ülkeyi Avrupa Bölgesi ve Balkanlarda ana transit ülkeler haline gelmelerine olanak vereceğini, ayrıca Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği ve kaynak çeşitlendirme stratejisine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Doğal gazın Türkiye Cumhuriyeti ve Yunanistan Cumhuriyeti üzerinden Avrupa Bölgesi ve Balkanlar'a ihracı ve taşınması yollarını araştırma arzularını teyit ederek,

Yunanistan Cumhuriyeti'nin kendi doğal gaz temin kaynaklarını çeşitlendirme ve kendi doğal gaz talebini zamanında karşılama niyetini de göz önünde tutarak,

Projenin gerçekleştirilmesi için kendi yetkileri çerçevesindeki gerekli bütün faaliyetleri üstlenecektir.

Şimdi bu nedenle, Taraflar aşağıda belirtilen hususlar üzerinde mutabakata varmıştır:

MADDE 1

BORU HATLARI İLE PETROL TAŞIMA A.Ş. (BOTAŞ) (bundan böyle "BOTAŞ" olarak anılacaktır) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından, PUBLIC GAS CORPORATION (DEPA) S.A'ya doğal gaz arzı konusunda yetkilendirilmiş olan kuruluştur ve DEPA, Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından BOTAŞ'tan doğal gaz satın almak konusunda yetkilendirilmiş olan kuruluştur.

Arzın teknik, ticari ve idari hüküm ve koşulları, teslim yeri, süre, gideceği yer, finansman sağlama, inşaat ve işletme ile buna benzer diğer hüküm ve koşullar BOTAŞ ile DEPA arasında imzalanacak olan Doğal Gaz Alım Satım Sözleşmesi'nde (bundan böyle "Sözleşme" olarak anılacaktır) sağlanır.

BOTAŞ ile DEPA'nın karşılıklı rızasıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından sağlanacak doğal gaz miktarı artırılabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti BOTAŞ'ın, Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti de DEPA'nın Sözleşme'de öngörülen taahhütlerini garanti eder.

Sözleşme uyarınca sağlanan doğal gazın mülkiyet ve zilyetliği teslim noktasında BOTAŞ'tan DEPA'ya geçer.

MADDE 2

Proje kapsamında BOTAŞ ve DEPA, doğal gaz boru hattının kendi ülke topraklarında kalan kısımlarının tasarımı, finansmanı, inşaatı ve işletilmesinden sorumlu olup, Proje'nin finansmanı hususunda işbirliğine gidecektir.

Taraflar, Projenin gerçekleşmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nden Yunanistan Cumhuriyeti'ne doğal gaz arzı için kendi yetki ve ulusal mevzuatları çerçevesinde her hangi bir gereksinimin ortaya çıkması durumunda ihtiyaç duyulacak her türlü faaliyeti yapmayı, gayreti göstermeyi, yasal ve idari tedbirleri almayı yükleneyecektir.

Taraflar, üçüncü taraflara ait gazın kendi boru hattı sistemleri üzerinden Avrupa Bölgesi ile Balkanlara transit geçişinin sağlanması için 17 Aralık 1994 tarihinde Lizbon'da yapılan Enerji Şartı Antlaşmasının (Energy Charter Treaty) hükümlerine uygun olarak tüm önlemleri almayı üstlenecektir.

MADDE 3

Taraflar, bu Anlaşmanın hükümlerinin yorum ve uygulanması ile ilgili uyuşmazlıkların öncelikle diplomatik kanallar aracılığıyla çözülmesine gayret edecektir. Şayet, Taraflar iyi niyetli çabalara rağmen bu gibi anlaşmazlıklarda dostane bir çözüme ulaşmayı başaramazsa, Taraflardan her hangi biri diğer Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak konuyu nihai ve bağlayıcı çözüm için özel hakem (ad hoc) yoluna gidebilir.

Sözü edilen ad hoc tahkim paneli, 17 Aralık 1994 tarihinde Lizbon'da yapılan Enerji Şartı Antlaşması'nın (Energy Charter Treaty) uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin 27(3) maddesinde yer alan hükümlerin gerekli düzeltmeleri yapılmış olarak (mutatis mutandis) bu Anlaşmaya uygulanmasıyla kurulacak ve faaliyet gösterecektir.

MADDE 4

Bu Anlaşma, Sözleşme imzalandıktan sonra ve Tarafların birbirlerine Anlaşmanın geçerliliği için gereken ulusal prosedürlerin tamamlanmış olduğunu diplomatik kanallardan bildirimde bulunmaları üzerine yürürlüğe girecek ve 20 yıl süreyle yürürlükte kalacak olup, herhangi Taraf diğer Tarafa herhangi bir dönemde, bu dönemlerin sona erme tarihlerinden 6 ay önce Anlaşmaya son verme niyetini yazılı olarak bildirmediği takdirde 5 yıllık bir dönem için otomatik olarak yenilenebilir nitelik taşıyacaktır.

2003 yılının Şubat 23 tarihinde Selanik kentinde iki (2) orijinal İngilizce nüsha halinde
ÜZERİNDE ANLAŞMAYA VARILIP İMZA ALTINA ALINMIŞTIR.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANI**

(İMZA)

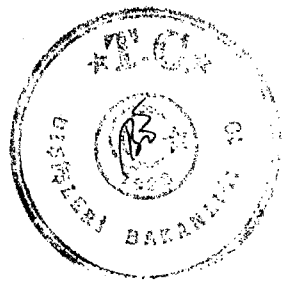
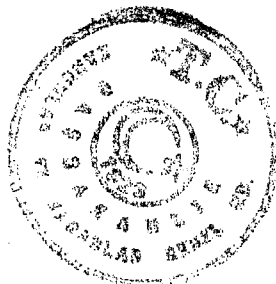
DR. MEHMET HİLMİ GÜLER

**YUNANİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

KALKINMA BAKANI

(İMZA)

**APOSTOLOS ATHANASİOS
TSOHATZOPOULOS**

**AGREEMENT
BETWEEN
THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE HELLENIC REPUBLIC
CONCERNING THE REALIZATION OF THE TURKEY-GREECE GAS
INTERCONNECTOR AND THE SUPPLY OF NATURAL GAS FROM THE
REPUBLIC OF TURKEY TO THE HELLENIC REPUBLIC**

WHEREAS, the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Hellenic Republic (hereinafter referred to individually as the "Party" and collectively the "Parties") hereby,

acknowledge that development of the cooperation in the energy sector between the Republic of Turkey and the Hellenic Republic will further strengthen the commercial and economic relations between the two countries

affirm their willingness to develop and expand bilateral collaboration in the European gas market, to secure a place in the liberalized European gas market and to contribute to the diversification of the gas supply sources in the European gas market

affirm their objective to materialize the interconnection of the natural gas networks of the Parties by constructing a bi-directional pipeline between the Republic of Turkey and the Hellenic Republic. The Turkey-Greece Interconnector Project (hereinafter referred to as the "Project") will establish the initial and the most important stage of the South European Gas Ring Project of the European Union

emphasize that the Project will enable both countries to become major transit countries for the European Region and Balkan Area and furthermore will contribute to the energy security and diversification strategy of the European Union

affirm their desire to investigate the ways of export and transport of natural gas to the European Region and Balkan Area via the Republic of Turkey and the Hellenic Republic

take into account the intent of the Hellenic Republic to diversify its sources of natural gas supply and satisfy its gas demand in a timely manner

shall undertake all necessary actions within the framework of their authority for the realization of the Project

NOW THEREFORE, the Parties reached agreement on the following;

ARTICLE 1

BORU HATLARI İLE PETROL TAŞIMA A.Ş (BOTAŞ) (hereinafter BOTAŞ) is the authorized entity by the Government of the Republic of Turkey for the supply of natural gas to PUBLIC GAS CORPORATION (DEPA) S.A (hereinafter DEPA) and

DEPA is the authorized entity by the Government of the Hellenic Republic for the purchase of natural gas from BOTAS.

Technical, commercial and administrative terms and conditions of supplies, delivery point, duration, designation, financing, constructing and operating as well as other appropriate terms and conditions are provided by the Natural Gas Sales and Purchase Contract (hereinafter referred to as the "Contract") to be signed between BOTAS and DEPA.

The quantity of natural gas to be supplied by the Republic of Turkey may be increased, by the mutual consent of BOTAS and DEPA.

The Government of the Republic of Turkey guarantees the commitments of BOTAS and the Government of the Hellenic Republic guarantees the commitments of DEPA, stipulated in the Contract.

The title and possession of the natural gas supplied under the Contract will pass from BOTAS to DEPA at the delivery point.

ARTICLE 2

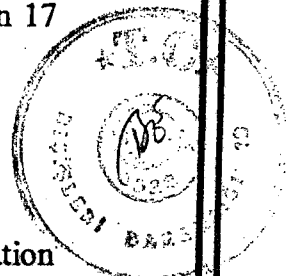
BOTAS and DEPA shall bear the responsibility to design, finance, construct and operate the gas pipeline within their respective territories in the framework of the Project and shall cooperate for the financing of the Project.

The Parties shall undertake all necessary actions, efforts and legal and administrative measures as the need may arise within the framework of their authority and national legislation for the realization of the Project and the supply of natural gas from the Republic of Turkey to the Hellenic Republic.

The Parties shall undertake all appropriate measures to facilitate the transiting via their Pipeline systems of third Parties' gas to the European region and Balkan area in accordance with the provisions of the Energy Charter Treaty, done at Lisbon on 17 December 1994.

ARTICLE 3

The Parties shall endeavor to settle the disputes over the interpretation and application of the provisions of this Agreement firstly through diplomatic channels. If, however, the Parties fail to reach an amicable solution of any such disputes after good faith

efforts, either of the Parties may submit the matter to ad hoc arbitration, by delivering written notice to the other Party, for final and binding resolution.

Said ad hoc arbitration panel shall be set up and function by application to this Agreement mutatis mutandis of the provisions included in Article 27 (3) of the Energy Charter Treaty, done at Lisbon on 17 December 1994, relating to dispute resolutions.

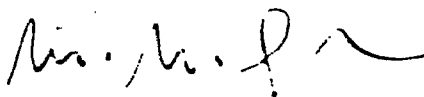
ARTICLE 4

This Agreement shall enter into force after the signing of the Contract and upon the notification of the Parties to each other of the completion of the national procedures necessary for the effectiveness of the Agreement, through diplomatic channels, and shall remain in force for 20 years, renewable automatically for a period of 5 (five) years, unless either Party notifies the other Party in writing of its intention to terminate it six months before the expiry date of any of these periods.

AGREED AND EXECUTED in Thessaloniki on February 23/2003, in two (2) originals in the English language.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF TURKEY

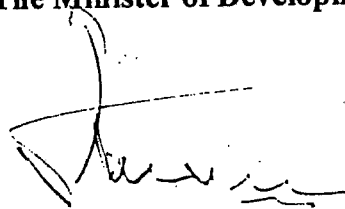
The Minister of Energy
and Natural Resources

Dr. Mehmet Hilmi Guler

FOR THE GOVERNMENT OF THE
HELLENIC REPUBLIC

The Minister of Development

Apostolos Athanasios Tsohatzopoulos

